

**Talsu novada pašvaldības līdzdalības izvērtējums
privātajā kapitālsabiedrībā SIA
“KOLKASRAGS”**

Talsi, 2022

SATURS

IEVADS	3
DOKUMENTĀ IZMANTOTIE SAĪSINĀJUMI.....	4
IEROBEŽOJUMI UN PIENĒMUMI	5
1. LĪDZDALĪBAS IZVĒRTĒJUMA PAMATOJUMS	6
2. ESOŠĀS SITUĀCIJAS RAKSTUROJUMS.....	8
2.1. Izveidošanas tiesiskais pamats, funkcijas un pakalpojumi	8
2.2. Sabiedrības organizatoriskā struktūra	9
2.3. Sabiedrības klientu struktūra un galvenās patērētāju grupas	10
2.4. Sabiedrības piegādātāju struktūra.....	10
2.5. Finanšu rādītāji.....	10
2.6. Uzņēmuma attīstības perspektīvas	13
3. EKONOMISKI JURIDISKAIS IZVĒRTĒJUMS	14
3.1. Tirgus raksturojums.....	14
3.2. Pakalpojumu saņēmēju vajadzību novērtējums	16
3.3. Kapitālsabiedrības darbības izvērtējums	16
3.4. Iespējamās alternatīvas pakalpojumu nodrošināšanai un ietekme uz konkurenci ...	17
3.5. Risku analīze.....	17
3.6. Iespējamais investīciju apjoms tuvākajos 5 gados.....	19
4. PAŠVALDĪBAS LĪDZDALĪBAS IZVĒRTĒJUMS.....	20

IEVADS

Dokuments izstrādāts ar mērķi veikt pašvaldības līdzdalības izvērtējumu privātajā kapitālsabiedrībā SIA “KOLKASRAGS”, vienotais reģistrācijas nr. LV41203019340, juridiskā adrese „Brigas”, Kolka, Kolkas pagasts, Talsu novads, LV-3275 (turpmāk – Sabiedrība). Saskaņā ar Publiskas personas kapitāla daļu un kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 1. panta 1. daļas 6. punktu, kapitālsabiedrība, kurā kapitāla daļas pieder publiskai personai (šajā gadījumā pašvaldībai) un citai personai (izņemot personāla akciju īpašniekus) ir privāta kapitālsabiedrība.

Vērtējums tiek veikts atbilstoši Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 7. panta pirmās daļas nosacījumiem, kas paredz, ka publiskai personai ir pienākums ne retāk kā reizi piecos gados pārvērtēt katru tās tiešo līdzdalību kapitālsabiedrībā un atbilstību šā likuma 4. panta nosacījumiem.

Dokuments ir strukturēts atbilstoši tehniskajai specifikācijai tā, lai izvērtējums tiktu veikts saskaņā līguma izpildes laikā veiktā audita un izpētes rezultātiem. Dokumenta 1. nodaļa satur līdzdalības izvērtējuma pamatojumu, savukārt 2. nodaļa satur izejas informāciju, kas apkopota ņemot vērā Sabiedrības iesniegtos dokumentus.

3. nodaļa satur finanšu analīzi, kurā ir iekļauta informācija par finanšu rādītājiem un Sabiedrības attīstības perspektīvām.

Dokumenta 4. nodaļa satur Sabiedrības darbības ekonomisko un juridisko izvērtējumu, kas balstīts uz veiktā audita rezultātiem, priekšlikumus Pašvaldības tālākai rīcībai, kā arī secinājumus Sabiedrības darbības veidu izvērtējumam atbilstoši Konkurences likuma 4. panta prasībām un Valsts pārvaldes iekārtas likuma (turpmāk tekstā – VPIL) 88. panta prasībām, kas balstīts un šī dokumenta 2, 3. un 4. nodaļā veikto izpēti un analīzi.

Dokumentu sagatavoja SIA „Ķemers Business and Law Company”, reģistrācijas Nr.44103061476, eksperts Alens Martīni, Mg eoc, projekta vadītāja Edīte Ķemere Mg eoc., pamatojoties uz Talsu novada pašvaldības rīkotā iepirkuma ar identifikācijas Nr. TNP 2022/21 “Talsu novada pašvaldības līdzdalības izvērtējums pašvaldības kapitālsabiedrībās”.

DOKUMENTĀ IZMANTOTIE SAĪSINĀJUMI

CSP – Centrālā statistikas pārvalde.

EUR – eiro.

Pašvaldība – Talsu novada pašvaldība.

Pārvaldības likums - Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likums.

PPK – publiskas personas kapitālsabiedrība.

PMLP - Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde.

Sabiedrība - SIA “KOLKASRAGS”, vienotais reģistrācijas Nr. LV41203019340, juridiskā adrese „Brigas”, Kolka, Kolkas pagasts, Talsu novads, LV-3275 (turpmāk – Sabiedrība).

T.i. – tas ir.

T.sk. – tai skaitā.

U.c. – un citi.

VPIL – Valsts pārvaldes iekārtas likums.

IEROBEŽOJUMI UN PIENĒMUMI

Izvērtējums tiek veikts balstoties uz dokumentiem, kas ir spēkā laika posmā līdz 2022. gada 17. jūlijam un pašvaldības un Sabiedrības darbinieku sniegto informāciju audita veikšanas laikā. Dokumenti, kas tiek izstrādāti un apstiprināti pēc iepriekšminētā termiņa beigām izvērtējumā netiek ņemti vērā un atspoguļoti netiek.

Dokuments ir izstrādāts ņemot vērā, ka plānošanas dokumenti, kas atspoguļo Sabiedrības darbību ir tapuši dažādos laika posmos, kad ir mainījies Dundagas pagasta (pirms tam novada) administratīvās teritorijas statuss un platība. Par pamatu platības un iedzīvotāju skaita noteikšanai aprēķinu vajadzībām tiks izmantots Talsu novada pašvaldības publicētais materiāls: Iedzīvotāju skaits un teritoriālo vienību platības Talsu, Dundagas, Mērsraga un Rojas novados¹, kas satur informāciju pēc stāvokļa 2020. gadā. Ja tiks izmantots cits atskaites periods, tas tiks norādīts tekstā.

Informācija par Sabiedrības darbu ir iegūta dokumentu izpētes rezultātā, kā arī intervijās un sarakstē ar Pašvaldības un Sabiedrības darbiniekiem. Sociālo partneru viedokļi jautājumā par Pašvaldības iesaisti komercdarbībā iegūti intervijās ar biedrībām, kuras darbojas Ziemeļkurzemē un pārstāv uzņēmēju intereses. Visās intervijās tiek pieņemts, ka intervējamie godprātīgi sniedz viedokli un papildus faktu pārbaude netiek veikta.

¹ Iedzīvotāju skaits un teritoriālo vienību platības Talsu, Dundagas, Mērsraga un Rojas novados. Iegūts: <https://talsunovads.lv/wp-content/uploads/2021/06/1.pielikums.pdf> Skatīts: 28.06.2022.

1. LĪDZDALĪBAS IZVĒRTĒJUMA PAMATOJUMS

Sabiedrības reģistrētais un apmaksātais pamatkapitāls ir 299 093 EUR, ko veido 299 093 daļas. Sabiedrības kapitāla daļas nominālvērtība ir 1 EUR un Talsu novada pašvaldībai pieder 146 555 kapitāla daļas. Pārējās 152 538 kapitāla daļas pieder fiziskai personai.

Saskaņā ar Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību likuma (turpmāk tekstā – Pārvaldības likums) 1. panta pirmās daļas 2. punktu Talsu novada pašvaldībai pieder SIA “KOLKASRAGS” 146 555 kapitāla daļas, kas veido 49% no Sabiedrības apmaksātā pamatkapitāla. Saskaņā ar Pārvaldības likuma 1. panta 1. daļas 6. punktu, kapitālsabiedrība, kurā visas kapitāla daļas vai akcijas pieder publiskai personai un citai personai ir privāta kapitālsabiedrība.

Saskaņā ar Pārvaldības likuma 2. pantu šā likuma mērķis ir veicināt publiskai personai piederošu kapitāla daļu un publiskas personas kapitālsabiedrību efektīvu pārvaldību, publiskas personas kapitālsabiedrību racionālu un ekonomiski pamatotu resursu izmantošanu, labas korporatīvās pārvaldības principu ievērošanu, kā arī nodrošināt publiskas personas līdzdalības nosacījumu ievērošanu.

Saskaņā ar Pārvaldības likuma 4. panta pirmo daļu publiska persona drīkst iegūt un saglabāt līdzdalību kapitālsabiedrībā atbilstoši Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88. pantam.

Saskaņā ar VPIL 88. panta pirmo, otro un septīto daļu, ciktāl likumā nav noteikts citādi, publiska persona savu funkciju efektīvai izpildei var dibināt kapitālsabiedrību vai iegūt līdzdalību esošā kapitālsabiedrībā, ja īstenojas viens no šādiem nosacījumiem:

- 1) tiek novērsta tirgus nepilnība – situācija, kad tirgus nav spējīgs nodrošināt sabiedrības interešu īstenošanu attiecīgajā jomā;
- 2) publiskas personas kapitālsabiedrības vai publisku personu kontrolētas kapitālsabiedrības darbības rezultātā tiek radītas preces vai pakalpojumi, kas ir stratēģiski svarīgi valsts vai pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai vai valsts drošībai;
- 3) tiek pārvaldīti tādi īpašumi, kas ir stratēģiski svarīgi valsts vai pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai vai valsts drošībai. Tiesību norma paredz pienākumu publiskai personai, pārvērtējot līdzdalību, veikt rīcības izvērtējumu, ietverot arī ekonomisko izvērtējumu, lai pamatotu, ka citādā veidā nav iespējams efektīvi sasniegt noteiktos mērķus – komercdarbības nosacījumus.

Saskaņā ar Pārvaldības likuma 7. panta pirmo daļu publiskai personai ir pienākums ne retāk kā reizi piecos gados pārvērtēt katru tās tiešo līdzdalību kapitālsabiedrībā un atbilstību iepriekš minētajām tiesību normām. Šo prasību nepiemēro, ja likumā ir noteikts, ka attiecīgās kapitālsabiedrības kapitāla daļas vai akcijas nav atsavināmas. Saskaņā ar panta otro daļu lēmumu par publiskas personas līdzdalības saglabāšanu kapitālsabiedrībās pieņem attiecīgās publiskās personas augstākā lēmēj institūcija.

Lēmumā ietver:

- 1) vērtējumu attiecībā uz šā likuma 4. panta nosacījumiem;
- 2) vispārējo stratēģisko mērķi.

Sagatavotais izvērtējums (analīze un izdarītie secinājumi) ir balstīts uz atvasinātas publiskas personas darbību regulējošām tiesību normām, speciālajām tiesību normām, kuras nosaka konkrēto pakalpojumu sniegšanas kārtību, kā arī valsts atbalsta un konkurences noteikumiem attiecībā uz konkrētā tirgus definēšanu, tirgus dalībnieku ietekmi tajā, kā arī novērtējot konkurenci konkrētajā tirgū kopumā, tostarp vērtējot, vai identificētais konkurences līmenis konkrētajā tirgū nodrošina sabiedrības intereses.

VPIL 88. panta mērķis ir nodrošināt pastāvīgu, nepārtrauktu un konkrētām prasībām atbilstošu noteiktu pakalpojumu pieejamību sabiedrības interesēs, nepieļaujot ar sabiedrības interesēm nesaderīgu ietekmi uz konkurenci. Secīgi, izvērtējums satur konkurences situācijas novērtējumu, darbības ietekmes uz konkurenci novērtējumu, kā arī ietekmes uz konkurenci un sabiedrības interešu aizsardzības samērīguma izvērtējumu. Līdz ar to valsts atbalsta un konkurences noteikumu piemērošana izvērtējumā izriet no Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88. panta mērķa. Konkurences noteikumu mērķis ir konkurences ierobežošana sabiedrības interesēs, savukārt, konkurences politika (valsts atbalsts) ir krīzes pārvaldības instruments. Ietekmes uz konkurenci izvērtējums nepieciešams, lai nodrošinātu, ka iekšējā tirgū netiek izkropļota konkurence.

Izvērtējuma sagatavošanai izmantots Konkurences padomes 2019. gada informatīvais materiāls -Priekšnoteikumi publiskas personas līdzdalībai kapitālsabiedrībā un tās izvērtēšana² un Valsts kapitālsabiedrību pārvaldības vadlīnijas.³

² Priekšnoteikumi publiskas personas līdzdalībai kapitālsabiedrībā un tās izvērtēšana (2019). Iegūts: https://www.kp.gov.lv/sites/kp/files/kp_old/local/documents/Informat%C4%ABvais%20materi%C4%81ls_Priek%C5%A1noteikumi%20PPP%20l%C4%ABdzdal%C4%ABbai%20kapit%C4%81lsabiedr%C4%ABb%C4%81%20un%20t%C4%81s%20izv%C4%93rt%C4%93%C5%A1ana.pdf Skatīts: 28.06.2022.

³ Valsts kapitālsabiedrību vidēja termiņa darbības stratēģijas izstrādes vadlīnijas. Iegūts: https://www.valstskapitals.gov.lv/images/userfiles/1.2_23.2.1_vid-term_darb_strat_vadlinijas_170622.pdf Skatīts: 28.06.2022.

2. ESOŠĀS SITUĀCIJAS RAKSTUROJUMS

2.1. Izveidošanas tiesiskais pamats, funkcijas un pakalpojumi

Sabiedrība ir izveidota ar Kolkas pagasta padomes 2003. gada 17. janvāra lēmumu (sēdes protokols Nr.1, 17.01.2003.,1§), lai veicinātu tūrisma un rekreatīvās saimniecības attīstību Kolkas pagastā.

Dibinot Sabiedrību, Kolkas pagasta padome nolēma, ka Sabiedrības pamatkapitāls ir 103 000 (viens simts trīs) tūkstoši latu un tas tiek apmaksāts ieguldot šajā sabiedrībā nekustamo īpašumu „KOLKASRAGS”, kas atrodas Talsu rajona Kolkas pagastā un ir reģistrēts zemesgrāmatā Kolkas pagasta nodalījumā ar nr. 1000000029792 ar kadastra nr. 88620370264.

Sabiedrība ir reģistrēta Latvijas Republikas uzņēmumu reģistrā 2003. gada 4. martā. Saskaņā ar statūtiem sabiedrībai ir šādi komercdarbības pamatveidi pēc NACE klasifikatora:

- 63.30. citur neklasificēta tūrisma aģentūru un aģentu darbība, kas saistīta ar tūristu apkalpošanu;
- 92.7. pārējā rekreatīvā darbība;
- 92.3. pārējā izklaidējošā darbība;
- 92.52. muzeju darbība un vēsturisku vietu un celtnu saglabāšana;
- 70.20. sava nekustamā īpašuma izīrēšana un iznomāšana;
- 80.42. pārējā citur neklasificēta pieaugušo izglītība;
- 93.05. pārējā citur neklasificēti pakalpojumi.

Statūtu redakcijā, kas apstiprināta 2015.gada 3.augustā darbības veidu uzskaitījums papildināts ar šādiem darbības veidiem:

- 74.84. pārējā citur klasificētā komercdarbība;
- 56.62. mazumtirdzniecība kioskos un standos.

Saskaņā ar statūtiem 2003. gada 4. marta redakcijā jebkuru sabiedrības darbības jautājumu, t.sk. par pamatkapitāla samazināšanu vai palielināšanu ir tiesīga izlemt sabiedrības Dalībnieku sapulce.

Sabiedrības 2003. gada 21. maija Dalībnieku sapulcē (protokols Nr.03/01), sabiedrības pamatkapitāls tika palielināts un noteikts, ka tas ir 210 205 (divi simti desmit tūkstoši divi simti pieci) lati.

2003. gada 5. jūnijā tika reģistrēti grozījumi Sabiedrības statūtos, kas nosaka, ka sabiedrības valdi veido trīs locekļi, kuri visus dokumentus paraksta kopīgi, bet 2004. gada 5. novembra dalībnieku sapulcē tika nolemts, ka sabiedrības valdi veido viens valdes loceklis.

Ka redzams no Uzņēmumu reģistrā iesniegtā sabiedrības Dalībnieku reģistra (apstiprināts 21.05.2003) pamatkapitāla palielināšanai tika piesaistīta sabiedrība ar ierobežotu atbildību „Nākotnes parks”. Pēc SIA „Nākotnes parks” piesaistes Kolkas pagasta pašvaldībai pieder 103 000 Sabiedrības kapitāla daļas, bet SIA „Nākotnes parks” pieder 107 205 kapitāla daļas.

Saskaņā ar Sabiedrības dalībnieku 2015. gada 3. augusta sapulces protokolu Sabiedrības pamatkapitāls ir 299 093 (divi simti deviņdesmit deviņi tūkstoši deviņdesmit trīs) eiro, kurš sadalās starp SIA „Nākotnes parks” (152538 daļas) un Dundagas novada pašvaldību (146555 daļas). Administratīvi teritoriālās reformas rezultātā Talsu novada pašvaldība ir bijušās Dundagas pašvaldības saistību un tiesību pārņēmēja. Kopš 2021. gada šis kapitāla daļas pieder Talsu novada pašvaldībai.

Ar 2015. gada 3. augusta grozījumiem Sabiedrības statūtos, ir noteikts, ka ilgtermiņa līgumu vai tādu darījumu noslēgšana, kas neatbilst sabiedrības darbībā parasti slēdzamajiem pēc rakstura vai apjoma ir dalībnieku sapulces kompetencē. Līguma summa līdz kurai tiek uzskatīts, ka tas atbilst parasti slēdzamajiem līgumiem ir noteikta 1422,87 EUR apmērā.

Savukārt 2021. gada 9. augustā komercreģistrā ir veiktas izmaiņas saskaņā ar kurām redzams, ka Sabiedrības kapitāla daļas iepriekšminētajā proporcijā sadalās starp Talsu novada pašvaldību un Benitu Daņiļenko.

Tādējādi – Talsu novada pašvaldībai pieder 49% Sabiedrības kapitāla daļu un tai ir pienākums un tiesības piedalīties lēmumu pieņemšanā par darījumiem, kas pēc apjoma pārsniedz 1422,87 EUR. Saskaņā ar Publiskas personas kapitāla daļu un kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 1. panta 1. daļas 6. punktu, kapitālsabiedrība, kurā kapitāla daļas pieder publiskai personai (šajā gadījumā pašvaldībai) un citai personai (izņemot personāla akciju īpašniekus) ir privāta kapitālsabiedrība.

Saskaņā ar Sabiedrības mājas lapu, sabiedrība nodrošina šādu pakalpojumu sniegšanu:

- tūrisma informācija;
- suvenīri;
- labiekārtotas atpūtas vietas bez maksas;
- maksas auto stāvlaukums;
- atspirdzinošo, karsto dzērienu un pārtikas preču tirdzniecība;
- pašapkalpošanās diennakts kafijas un karsto dzērienu automāts;
- labierīcības – WC, duša, bezmaksas WC cilvēkiem ar īpašām vajadzībām;
- informācijas stendi – Kolkasrags, Kolkas bākas, Slīteres nacionālais parks, Padomju laiki Kurzemes piekrastē, Krišjānis Valdemārs un kuģniecība;
- vasaras sezonā kafejnīca "Divjūriņas".

Šie pakalpojumi kopā nodrošina tūrisma un atpūtas infrastruktūru, kuru izmanto Talsu novada iedzīvotāji un viesi.

2.2. Sabiedrības organizatoriskā struktūra

Sabiedrība vidēji gadā nodarbina 4 darbiniekus, t.sk., ir viens valdes loceklis. Uzņēmuma darbam ir sezonāls raksturs. Tūrisma sezonā (gada siltajā laikā) uzņēmums nodarbina vairāk darbinieku, bet rudens un ziemas mēnešos uzņēmumā paliek tikai 3 darbinieki. Grāmatvedības funkcijas ir nodotas ārpakalpojumā.

2.3. Sabiedrības klientu struktūra un galvenās patērētāju grupas

Sabiedrība apkalpo tūristus, kuri ierodas apskatīt Kolkasragu, kā arī vēlas tur atpūsties un pavadīt ilgāku laiku. Tūristu sastāvs pēc valstiskās piederības dažādos gados ir bijis atšķirīgs, bet kopskaits gadā pārsniedz 60 tūkstošus cilvēku.

Klientu vidū pamatā dominē divas grupas: vieni, kas vēlas apskatīt Kolkasragu un pavada tur dažas stundas un otri, kas šajā vietā vēlas atpūsties ilgāk. Atbilstoši tam tiek organizēti arī pakalpojumi – maksas stāvlaukums īstermiņa apmeklētājiem tuvāk pie jūras un bezmaksas stāvlaukums tālāk no jūras tiem, kas vēlas uzturēties ilgāk.

2.4. Sabiedrības piegādātāju struktūra

Sabiedrībai ir plaša un daudzveidīga piegādātāju struktūra, kas atbilst vietējo iedzīvotāju interesēm un nodrošina sekmīgu Sabiedrības darbu.

Sabiedrība ir piesaistījusi pārvietojamo atpūtas namiņu pakalpojumu sniedzēju “Saules mājas”, iznomājot tam zemi Saules mājiņu izvietojšanai kā atlīdzību saņemot maksu par katru iznomāto Saules māju. Sezonas laikā šis pakalpojums ir ļoti pieprasīts.

Sabiedrība ir piesaistījusi vietējos ēdināšanas pakalpojumu sniedzējus, kas sezonā nodrošina kafējnīcas “Divjūriņas” darbību.

Sabiedrība ar saviem resursiem nodrošina atspirdzinošo dzērienu un pārtikas preču (uzkodas, saldējums u.tml.) tirdzniecību, pieņemot realizācijai preces no to ražotājiem un priekšroku dodot Latvijas ražotājiem.

Sabiedrība ir veikusi tirgus izpēti un piesaistījusi pašapkalpošanās karsto dzērienu automāta pakalpojumu sniedzēju.

Sabiedrība pieņem realizācijai suvenīrus no vietējiem amatniekiem un nodrošina to realizāciju Sabiedrības uzturētajā informācijas centrā par to saņemot komisijas maksu 25-100%apmērā par katru pārdoto izstrādājumu.

Sabiedrība izmanto vietējo uzņēmumu pakalpojumus, lai izbūvētu un uzturētu no koka veidotas pastaigu takas, kāpnes un atpūtas vietas tūristiem Kolkasragā.

Darbības nodrošināšanai Sabiedrība patērē elektrību, ūdeni, kā arī saņem notekūdeņu savākšanas pakalpojumus, kā arī iepērk telpu kopšanas līdzekļus u.c. materiālus.

2.5. Finanšu rādītāji

Sabiedrības finanšu rādītāji apkopoti 1. tabulā.

1. tabula. Sabiedrības finanšu rādītāji.

Rādītāji	2019	2020	2021
Galvenie darbības rādītāji (EUR)			
Neto apgrozījums	95 616	111 285	99 817
Bruto peļņa / zaudējumi	73 313	82 294	67 151
Neto peļņa / zaudējumi	5 893	9 223	461
Pašvaldības dotācija	-	-	-
Aktīvu kopsumma, t. sk.:	216 063	228 581	224 295
- ilgtermiņa ieguldījumi	161 447	158 994	163 276

- apgrozāmie līdzekļi	54 616	69 587	61 019
- debitori	1 050	761	1 441
- krājumi	11 472	11 829	1 993
Pašu kapitāls, t. sk.:	199 294	208 517	208 978
- pamatkapitāls	299 093	299 093	299 093
Kreditori, t.sk.:	16 769	20 064	15 317
- ilgtermiņa kreditori	317	24	0
- īstermiņa kreditori	16 452	20 040	15 317
Darbinieku skaits	4	4	4
Neto apgrozījums uz vienu kapitālsabiedrībā strādājošo darbinieku	23 904	27 821,25	24 954,25
Bruto peļņa uz vienu kapitālsabiedrībā strādājošo darbinieku	18 328,25	20 573,5	16 787,75

Likviditāte

Likviditātes analīze ataino Sabiedrības īstermiņa finanšu rādītājus un likviditāti, sniedzot priekšstatu, vai Sabiedrība ir spējīga tikt galā ar esošajām īstermiņa saistībām, kā arī ar īstermiņa finansiālajiem riskiem.

2. tabula. Sabiedrības likviditātes rādītāji.

Likviditātes rādītāji	2019	2020	2021
Vispārējais apgrozāmo līdzekļu koeficients (apgrozāmie līdzekļi / īstermiņa parādi)	3,32	3,47	3,98
Precīzais apgrozāmo līdzekļu koeficients (apgrozāmie līdzekļi – krājumi) / īstermiņa parādi	2,62	2,88	3,85
Brīvie apgrozāmie līdzekļi (apgrozāmie līdzekļi – īstermiņa saistības)	38 164	49 547	45 702

Secinājumi

1. Ņemot vērā, ka vispārējais apgrozāmo līdzekļu koeficients ir 3,98 (2021. gadā) un rādītājs virs 3 ir saglabājies pēdējos 3 pārskata gados, turklāt pozitīva tendence ir novērojama katru nākamo gadu, tad jāsecina, ka Sabiedrībai nepastāv riski, lai varētu rasties problēmas ar īstermiņa saistību maksājumiem. Tajā pat laikā, tas, ka šis koeficients ir lielāks par 2 norāda uz iesaldētiem līdzekļiem, kurus iespējams izmantot efektīvāk. Vidēji (mediāna) Sabiedrības nozarē 2021. gadā bija 1,02.
2. Izslēdzot krājumus, kurus ne vienmēr var pārvērst naudas līdzekļos, novērojams, ka koeficients turpina saglabāt pozitīvu tendenci, 2021. gadā sasniedzot rādītāju “3,85”, kas tikai apstiprina, ka Sabiedrībai nebūs nekādu problēmu ar īstermiņa saistību maksājumiem. Vidēji (mediāna) Sabiedrības nozarē 2021. gadā bija 0,79.
3. Ņemot vērā, ka Sabiedrībai ir mazas īstermiņa kredītsaistības un salīdzinoši daudz apgrozāmie līdzekļi, tad brīvo apgrozāmo līdzekļu daudzums neliek domāt par neefektīvu resursu izmantošanu. Vidēji (mediāna) Sabiedrības nozarē 2021. gadā bija 102, kas nozīmē, ka Sabiedrībai ir krietni vairāk brīvie apgrozāmie līdzekļi kā nozares vidējie rādītāji.

Aktivitāte

Aktivitātes koeficienti norāda uz to, cik efektīvi Sabiedrība izmanto tai esošos resursus. Ja, Sabiedrībai ir pārāk daudz aktīvu, tad ieguldījumi tajos var būt nelietderīgi. Ja pietrūkst aktīvu, tad var būt, ka Sabiedrība nedarbojas pietiekami efektīvi.

3. tabula. Sabiedrības aktivitātes rādītāji.

Aktivitātes rādītāji	2019	2020	2021
Pircēju un pasūtītāju debeta apgrozījums (neto apgrozījums / debitori kopā)	91,06	146,23	69,27
Vidējais iekasēšanas periods (debitori / neto apgrozījums *365)	4,01	2,50	5,27
Apgrozāmo līdzekļu kustība (neto apgrozījums / apgrozāmie līdzekļi)	1,75	1,60	1,64
Kopējo aktīvu apgrozījums (neto apgrozījums / kopējie aktīvi)	0,44	0,49	0,44

Secinājumi

1. Pircēju un pasūtītāju debeta apgrozījuma koeficients parāda, piemēram, 2021. gadā 69,27 reizes gada laikā debitoru parādi tika pārvērsti par naudas līdzekļiem, kas ir augsts rezultāts. Vidēji (mediāna) Sabiedrības nozarē 2021. gadā bija 8,57, kas nozīmē, ka Sabiedrība daudz biežāk pārvērš debitoru parādu naudas līdzekļos, kā to dara citi uzņēmumi nozarē.
2. Vidējais iekasēšanas periods Sabiedrībai ir bijis mainīgs 3 gadu pārskata periodā, taču pozitīvi vērtējams ir fakts, ka vidējais iekasēšanas periods nevienā no pārskata perioda gadiem nav bijis liels, kas var norādīt uz faktu, ka klienti neaiztur maksājumus. Vidēji (mediāna) Sabiedrības nozarē 2021. gadā bija 13,96, kas nozīmē, ka Sabiedrībai bija nepieciešamas teju 3 reizes mazāk dienas, lai saņemtu atmaksu par pakalpojumiem kā vidēji nozarē.
3. Apgrozāmo līdzekļu kustības koeficients nav ne augsts, ne zems. Pārskata perioda ietvaros, tas ir bijis mainīgs, taču svārstības ir notikušas 0,11 rādītāja ietvaros. Vidēji (mediāna) Sabiedrības nozarē 2021. gadā bija 1,84, līdz ar to, Sabiedrībai 2021. gadā bija līdzīgi rādītāji kā vidēji nozarē.
4. Zemais kopējo aktīvu apgrozījuma koeficients (vidēji (mediāna) Sabiedrības nozarē 2021. gadā bija 0,98) norāda uz lielo investīciju apjomu Sabiedrībā, taču skatoties uz citiem rādītājiem, piemēram, neto apgrozījums, peļņa u.c., tad tās, līdz šim, ir devušas vēlamu atdevi.

Rentabilitāte

Rentabilitātes koeficienti analizē vadības lēmumu efektivitāti finanšu uzdevumu pildīšanai. Šie koeficienti norāda apgrozāmo līdzekļu, ilgtermiņa ieguldījumu un kreditoru administrēšanas ietekmi uz Sabiedrības darbību.

4. tabula. Sabiedrības rentabilitātes rādītāji.

Rentabilitātes rādītāji	2019	2020	2021
Apgrozījuma rentabilitāte (bruto peļņa / neto apgrozījums, %)	76,67	73,95	67,27
Aktīvu rentabilitāte (neto peļņa / aktīvi, %)	2,73	4,03	0,20
Pašu kapitāla rentabilitāte (neto peļņa / pašu kapitāls, %)	2,96	4,42	0,22

Secinājumi

1. Katrs Sabiedrības apgrozītais EUR 2021. gadā ir radījis 0,67 EUR peļņu. Novērojams, ka iepriekšējos divos pārskata gados katrs apgrozītais EUR radīja attiecīgi 0,77 un 0,74 EUR peļņu, līdz ar to, negatīvi vērtējams, ka šī peļņa samazinās. Informācija par peļņas samazināšanās iemesliem nav sniegta. Vidēji (mediāna) Sabiedrības nozarē 2021. gadā bija

0,26 EUR, līdz ar to secināms, ka neskatoties uz peļņas samazināšanos, katrs Sabiedrības apgrozītais EUR 2021. gadā ir nesis peļņu ir nedaudz vairāk kā 2 reizes, salīdzinot ar nozares vidējiem rādītājiem.

2. Katrs Sabiedrības piesaistītais EUR 2021. gadā ir radījis 0,002 EUR peļņu. 2020. gadā, savukārt, katrs piesaistītais EUR ir radījis 0,04 EUR peļņu, bet 2019. gadā katrs piesaistītais eiro ir radījis peļņu 0,03 EUR apmērā. Lai arī šie skaitļi ir mainīgi, jāsecina, ka kopumā aktīvu rentabilitāte ir vērtējama negatīvi, jo 2021. gadā ir redzams liels kritums. Vidēji (mediāna) Sabiedrības nozarē 2021. gadā bija -0,01 EUR.
3. Papildus, katrs pašvaldības ieguldītais eiro Sabiedrībā ir radījis 0,002 EUR peļņu 2021. gadā. Līdzīgi kā aktīvu rentabilitāte, tā ir bijusi mainīga 3 gadu periodā, taču kopumā ir jāvērtē negatīvi, jo salīdzinot ar 2020. gadu ir novērojams diezgan straujš kritums. Vidēji (mediāna) Sabiedrības nozarē 2021. gadā bija -0,06 EUR, līdz ar to, ieguldītie EUR Sabiedrībā, atšķirībā no nozares vidējiem rādītājiem, nes peļņu.

Maksāspēja un kapitāla struktūra

Maksāspējas un kapitāla struktūras rādītāji apskata Sabiedrības kapitāla struktūru un indicē, cik lielas papildu saistības Sabiedrība ir spējīga uzņemt, kā arī, kāda ir tās maksāspēja.

5. tabula. Sabiedrības maksāspējas un kapitāla struktūras rādītāji.

Maksāspējas un kapitāla struktūras rādītāji	2019	2020	2021
Saistību īpatsvars bilancē (saistības / bilances kopsumma)	0,08	0,09	0,07
Parāds pret pašu kapitālu (kreditāri / pašu kapitāls)	0,08	0,10	0,07
Finanšu līdzsvara koeficients (pašu kapitāls / aktīvu kopsumma)	0,92	0,91	0,93

Secinājumi

1. Sabiedrības saistību īpatsvars bilancē norāda, ka rādītājs 3 gadu pārskata periodā ir bijis zems, piedzīvojot nebūtiskas svārstības, taču tai pat laikā, tas ir bijis tālu no optimālā, kas ir 0,4. Tas nozīmē, ka Sabiedrība ir mazāk atkarīga no ārējiem finansēšanas avotiem un brīvāk var rīkoties ar saviem līdzekļiem.
2. Novērojams, ka parāds pret pašu kapitālu ir zems un 3 gadu pārskata periodā ir bijis svārstīgs, taču svārstība ir bijusi minimāla, 2021. gadā gan piedzīvojot kritumu par 0,03, salīdzinot ar 2020. gadu. Kopumā koeficients liecina, Sabiedrība nav atkarīga no aizņemtā kapitāla. Vidēji (mediāna) Sabiedrības nozarē 2021. gadā bija 0,007.
3. Zemie finanšu līdzsvara koeficienta rādītāji (vidēji (mediāna) Sabiedrības nozarē 2021. gadā bija 1) norāda, ka Sabiedrībai ir stabila finanšu struktūra, attiecīgi kreditori labprāt kredītēs Sabiedrību un tai paveras iespēja piekļūt lētākiem un lielākiem finanšu resursiem.

2.6. Uzņēmuma attīstības perspektīvas

Nemot vērā kopumā pozitīvos finanšu rādītājus un Sabiedrības darbu, kas atbilst tam mērķim, ko noteikusi bijusī Kolkas novada dome, pieņemot lēmumu par pašvaldības līdzdalību šajā kapitālsabiedrībā un piesaistot privāto partneri Kolkasraga teritorijas uzturēšanai un kopšanai, jāsecina, ka Sabiedrības darbībai ir labas attīstības perspektīvas ne tikai turpinot esošo darbību bet arī apsverot paplašināšanās iespējas.

Izejot no iepriekšminētā Sabiedrības stratēģisko mērķu varētu formulēt šādi:

- nodrošināt un attīstīt tūrisma un atpūtas pakalpojumu pieejamību Talsu novada iedzīvotājiem un viesiem Kolkasragā;
- nodrošināt Kolkasraga teritorijas kopšanu un attīstīšanu atbilstoši tiesību aktos paredzētajām prasībām;
- sekmēt vietējo uzņēmumu iesaistīšanos un sadarbības veidošanu tūrisma un atpūtas pakalpojumu sniegšanā Kolkasraga teritorijā.

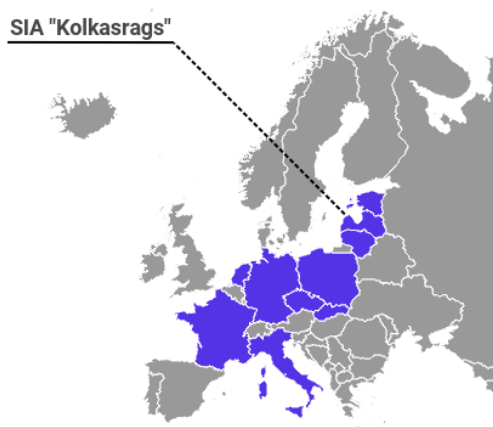
Šie mērķi atbilst likuma “Par pašvaldībām” noteiktajām pašvaldību autonomajām funkcijām, kas noteiktas šī likuma 15. pantā:

- 2. punktā - gādāt par savas administratīvās teritorijas labiekārtošanu un sanitāro tīrību;
- 5. punktā - rūpēties par kultūru un sekmēt tradicionālo kultūras vērtību saglabāšanu un tautas jaunrades attīstību;
- 10.punktā - sekmēt saimniecisko darbību attiecīgajā administratīvajā teritorijā, rūpēties par bezdarba samazināšanu.

3. EKONOMISKI JURIDISKAIS IZVĒRTĒJUMS

3.1. Tirgus raksturojums

Talsu novada pašvaldības kapitālsabiedrības SIA “KOLKASRAGS” primārais tirgus ir atrodams Latvijā, to iedzīvotāju vidū, kuriem interesē vietējais tūrisms, taču sekundārais tirgus ir meklējams arī citās valstīs un tūristos, kuri brauc apskatīt tūrisma objektus, kurus piedāvā Kolkasrags. Sabiedrība nodrošina tūrisma pakalpojumus.

Attēls 1. Sabiedrības tirgus un klienti. (Autors: SIA “KBLC”)

Klienti

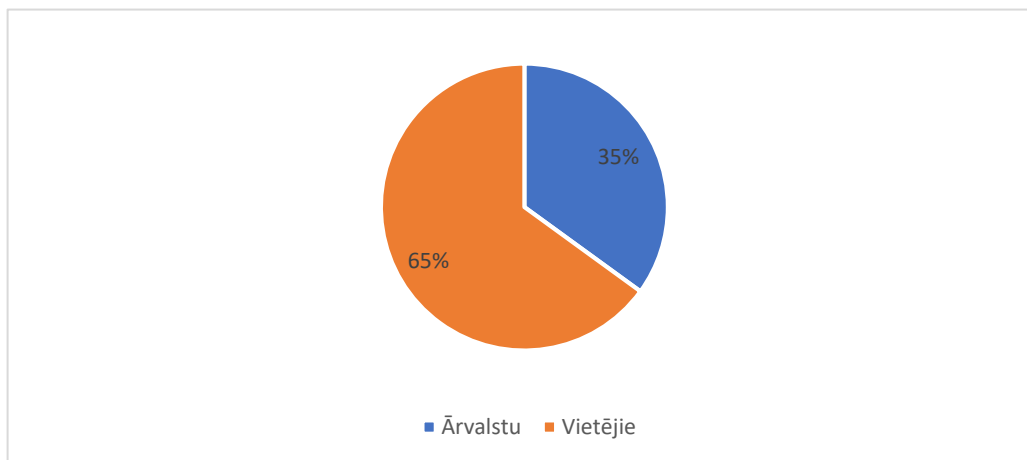
Sabiedrības klienti ir fiziskas personas, kuras dodas uz Kolkasragu tūrisma nolūkos, gan no Latvijas, gan ārvalstīm, kā arī organizācijas, kuras organizē tūrisma braucienus vai nodarbojas ar maršrutu izstrādi.

6. tabula. Sabiedrības apmeklētāju skaits

2019	2020	2021
64 000	69 200	65 000

Kā redzams tabulā, Sabiedrības 2021. gada apmeklētāju skaits bija 65 000 klientu, kas salīdzinot ar 2020. gadu ir bijis par, aptuveni, 6% mazāk kā 2020. gadā, pat neskatoties uz to, ka 2020. gadā bija

COVID-19 pandēmijas uzliesmojums un visi pakalpojumi tūristiem uz noteiktu laiku tika slēgti.

Attēls 2. Sabiedrības klienti, sadalījuma pa vietējiem un ārzemju.

Kā redzams, lielāko daļu (65%) Sabiedrības klientu, veido Latvijas iedzīvotāji, savukārt 35% no klientiem veido ārvalstnieki – tūristi. Sabiedrība savā uzskaitē ir reģistrējusi klientus no dažādām valstīm, dominējošās ir Vācija un Lietuva. No citām valstīm kā Polija, Čehija, Igaunija, Slovākija, Itālija, Francija un Nīderlande klientu skaits ir bijis līdzīgs.

Cenu politika

Cenu politika tiek veidota izpētot faktisko situāciju tirgū, līdz ar to, cenas tiek veidotas atbilstoši tirgus līmenim. Sabiedriski jūtīgus jautājumus kā, piemēram, stāvvietu cenrādi, pieņem gada beigās vadības sapulcē, balstoties uz datiem par Sabiedrības peļņu. Par citu produktu/pakalpojumu cenām lēmumu pieņem Sabiedrības direktors. Neplānotās situācijās tiek sasaukta sapulce un veidota apspriede ar vadību, lai pieņemtu Sabiedrībai nepieciešamos lēmumus. Cenrādis par autostāvvietas maksu no maija līdz oktobra vidum:

- motocikls - 1,00 EUR / h;
- vieglā automašīna - 1,50 EUR / h;
- mikroautobuss - 3,00 EUR / h;
- autobuss - 4,50 EUR / h.

Auto stāvlaukuma maksa no oktobra vidus līdz maijam:

- motocikls - 1,00 EUR / dienā;
- vieglā automašīna - 1,50 EUR / dienā;
- mikroautobuss - 3,00 EUR / dienā;

- autobuss - 4,50 EUR / dienā;
- nakšņošana savā auto 8 EUR / par nakti.

Suvenīriem, dzērieniem u.c. produktiem, kuri pieejami Sabiedrības veikalā, cena tiek veidota pēc formulas – iepirkuma cena + 25% – 100% uzcenojums.

Jāatzīmē, ka Sabiedrības sapulcē Pašvaldības pārstāvji pieaicināti netika. Sekojoši – lēmumu par pakalpojumu cenām pieņēma privātais partneris vienpersonīgi.

3.2. Pakalpojumu saņēmēju vajadzību novērtējums

Sabiedrības piedāvātais pakalpojumu spektrs nosedz tūrisma pakalpojumu saņēmēju vajadzības, kas saistītas ar fizisku atrašanos Kolkasragā. Tiek nodrošināta:

- vieta, kur atstāt automašīnu gan īslaicīgi, gan uz ilgāku laiku;
- informācija par brīvā laika pavadīšanas un atpūtas iespējām Kolkasragā;
- kopta un labiekārtota teritorija, kas ļauj piekļūt Kolkasragam un iepazīties ar to kā ar unikālu dabas objektu un atklāt šīs teritorijas kultūrvēsturisko vērtību;
- bezmaksas sabiedriskā tualete;
- sabiedriskās ēdināšanas pakalpojumi aktīvajā tūrisma sezonā (pavasaris, vasara, rudens);
- suvenīri, dzērieni un uzkodas;
- naktsmājas Saules mājā;
- duša (par atsevišķu samaksu).

Šis pakalpojumu komplekss atbilst tūristu prasībām un paredzams, ka pieprasījums pēc šiem pakalpojumiem būs vismaz nemainīgs vai pat palielināsies, līdz ar Sabiedrības atgūšanos no Covid-19 pandēmijas.

3.3. Kapitālsabiedrības darbības izvērtējums

Lēmumu par zemes gabala Kolkasragā ieguldīšanu un privātā partnera piesaistīšanu pieņēma bijusī Kolkas pagasta padome, jo pašvaldībai nebija līdzekļu, lai pienācīgi apsaimniekotu šo īpašumu sabiedrības interesēs.

Šobrīd zemes gabals Kolkasragā ir Sabiedrības īpašums. Kolkasrags ir unikāls dabas un kultūrvēsturisks objekts Latvijas mērogā un vērtējot Sabiedrības darbību tā uzturēšanā un apsaimniekošanā ir jāatzīst, ka tā ir sekmīga.

Šobrīd nav iespējams lemt par cita apsaimniekotāja piesaistīšanu šīs teritorijas kopšanai un uzturēšanai, jo Sabiedrība apsaimnieko tās īpašumā esošu unikālu tūrisma objektu un privātais partneris ir ieguldījis ievērojamus resursus šī objekta kopšanai un uzturēšanai. Šobrīd Sabiedrība ir privāta kapitālsabiedrība, kura sniedz pakalpojumus klientiem un tādēļ šajā dokumentā netiks apskatītas iespējas iepirkt teritorijas uzturēšanas un attīstīšanas pakalpojumus no citiem privātajiem tirgus dalībniekiem, kā arī riski, kas saistīti ar pakalpojumu sniegšanas nodošanu privātajam tirgus dalībniekam.

Pēc Sabiedrības aprēķiniem sekmīgas pašvaldības un privātā partnera sadarbības rezultātā gandrīz 20 gadu laikā pašvaldība ir ietaupījusi vairāk kā 600 tūkstošus eiro, kurus tā ir varējusi novirzīt citiem mērķiem nevis Kolkasraga teritorijas uzturēšanai un labiekārtošanai.

Ievērojot iepriekš minēto, ir jāatzīst, ka Kolkasraga teritorijas ieguldīšana Sabiedrībā un partnerības veidošana ar privāto uzņēmēju ir bijusi sekmīga, jo Kolkasrags ir izveidots par tūristiem pievilcīgu vietu un šīs teritorijas attīstība nes labumu arī citiem vietējiem uzņēmējiem. Kolkasrags ir unikāla vieta, kas ir Sabiedrības īpašumā, tāpēc jautājumi par konkurenci šīs vietas apsaimniekošanā nav attiecināmi uz šo gadījumu.

Salīdzinājumam var apskatīt valsts un zemes īpašnieka sadarbības trūkumu citā unikālā dabas un kultūrvēsturiskā objektā – Gaiziņkalnā. Gaiziņkalns tāpat kā Kolkasrags ir unikāla vieta Latvijā. Ja Kolkasraga gadījumā veiksmīga pašvaldības un privātā partnera sadarbība ir ļāvusi attīstīt kvalitatīvus tūrisma pakalpojumus un radīt darba vietas, tad Gaiziņkalnā šādas sadarbības trūkst.^{4, 5}

Līdz ar to jāsecina, ka pašvaldībai ir lietderīgi turpināt izveidoto sadarbību un apsvērt tās tālākas attīstīšanas iespējas.

Sabiedrības darbība nodrošina darba vietas Kolkas pagasta iedzīvotājiem un veicina ekonomisko aktivitāti šajā teritorijā. Kolkas pagasta administratīvajā teritorijā nav daudz darba vietu, lai varētu runāt par darba spēka resursu atņemšanu citiem uzņēmumiem. Gluži otrādi – darba vietas nodrošina iedzīvotāju saglabāšanu novadā, kas ir viens no Talsu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijā 2022.-2040.gadam izvirzītajiem mērķiem⁶.

Vertikālās integritātes pazīmes Sabiedrības darbībā nav novērojamas.

Cits tirgus dalībnieks ar identisku pakalpojumu spektru tirgū ienākt nevar, jo Kolkasrags ir Sabiedrības īpašums. Sabiedrība ir atvērta dažādiem sadarbības piedāvājumiem tūrisma pakalpojumu nodrošināšanā, tomēr, pastāv risks, ka tā bez Pašvaldības piekrišanas var nodot Sabiedrības pamatkapitālā ieguldīto zemi lietošanā trešajām personām.

Sabiedrības cenu politika atbilst tirgus situācijai.

3.4. Iespējamās alternatīvas pakalpojumu nodrošināšanai un ietekme uz konkurenci

Alternatīvu pakalpojuma nodrošināšanai nav. Sabiedrība ir privāta kapitālsabiedrība, kas apsaimnieko tās īpašumā esošu unikālu dabas un kultūrvēsturisku objektu – Kolkasragu. Līdz ar to, jautājumi par konkurenci uz šo gadījumu nav attiecināmi.

3.5. Risku analīze

Lēmums par privātā kapitāla piesaistīšanu un kapitālsabiedrības izveidošanu ir pieņemts un šobrīd pašvaldība var lemt tikai par Sabiedrības kapitāla daļu saglabāšanu īpašumā vai atsavināšanu. Atsavinot kapitāla daļas, pašvaldība atdotu Kolkasragu pilnībā privātā uzņēmuma kontrolē, kas savā ziņā varētu tikt pielīdzināta Kolkasraga pārdošanai.

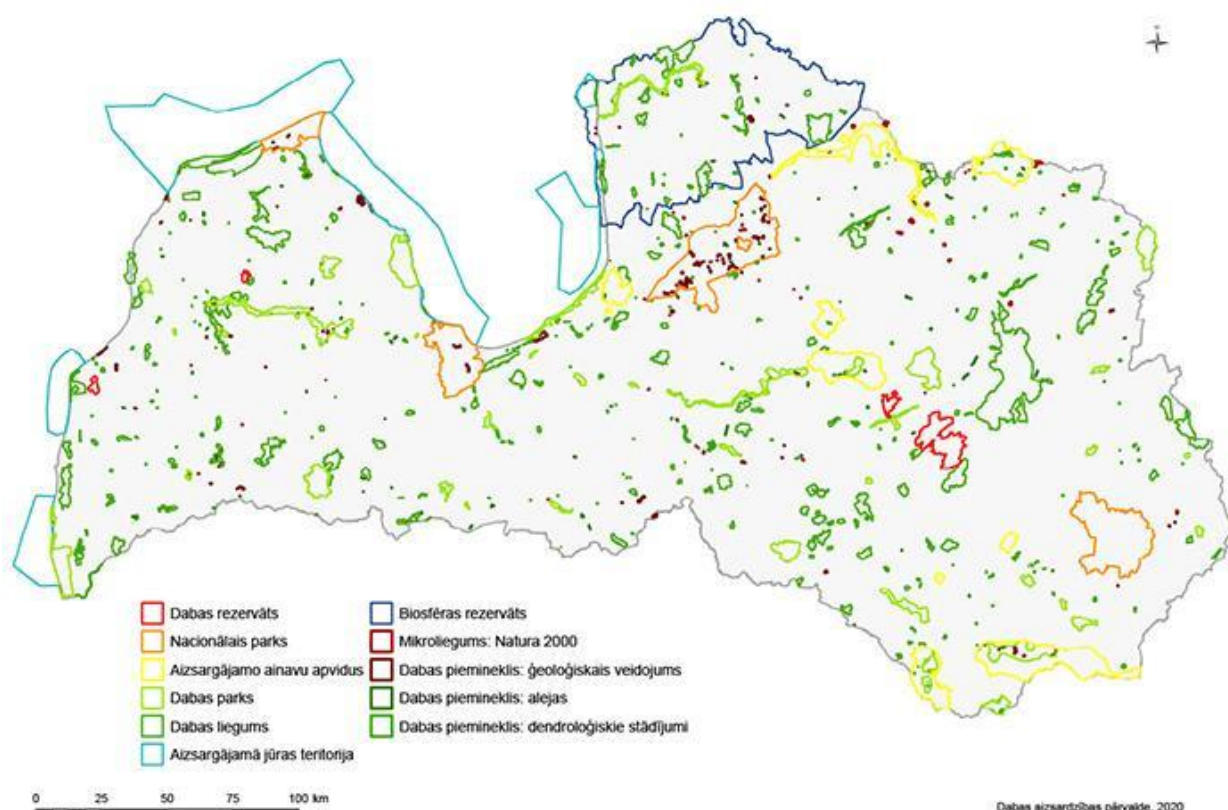
Ja privātais uzņēmums savā īpašumā iegūst Kolkasragu, tā darbības šī īpašuma apsaimniekošanā var ietekmēt tikai normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā. Pastāv risks, ka bez

⁴ Saruna par Gaiziņu tiek atlikta. Iegūts: <https://www.la.lv/saruna-par-gaizinu-tiek-atlikta> Skatīts: 30.06.2022.

⁵ Talsu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2022.-2040.gadam. 22.lpp. Iegūts: https://talsunovads.lv/wp-content/uploads/2022/04/Talsu_novada_Ilgtspējīgas_attīstības_stratēģija_2022_2040_gadam.pdf Skatīts: 30.06.2022.

⁶ Turpat.

pašvaldības līdzdalības Sabiedrībā, tik pilnvērtīga Kolkasraga teritorijas izmantošana Talsu novada iedzīvotāju un viesu interesēs nebūtu iespējama. No otras puses, jāatzīst, ka Pašvaldībai praktiski nav iespējams ietekmēt Sabiedrības lēmumus, jo Sabiedrības statūtos nav paredzēta tāda lēmumu pieņemšanas kārtība, kas aizsargātu Pašvaldības kā mazākuma akcionāra intereses. Kolkasrags atrodas Slīteres nacionālā parka teritorijā, t.i. tā ir Latvijas īpaši aizsargājama dabas teritorija. Latvijas īpaši aizsargājamās teritorijas skatīt 3.attēlā. Saskaņā ar Slīteres nacionālā parka aizsardzības likuma 1.pielikumu, Sabiedrības pamatkapitālā iekļautais nekustamais īpašums atrodas Slīteres Nacionālā parka ainavu aizsardzības zonā. Slīteres Nacionālā parka likuma 8.pants nosaka, ka “Ainavu aizsardzības zona izveidota, lai saglabātu piejūras mežu ainavu un bioloģisko

daudzveidību, aizsargātu Ziemeļkurzemei raksturīgo kultūrvidi, kā arī nodrošinātu atpūtai un tūrismam piemērotas vides saglabāšanu un dabu saudzējošu saimniekošanas metožu lietošanu.” Tas nozīmē, ka Kolkasragā citi darbības veidi, izņemot tūrisma infrastruktūras uzturēšanu ir ļoti ierobežoti un to aizsardzība ir noteikta valsts līmenī. Tomēr tas neizslēdz nekustamā īpašuma īpašnieku atbildību par normatīvo aktu prasību ievērošanu.

Attēls 3. Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas Latvijā.⁷

⁷ Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas Latvijā. Iegūts: <https://www.daba.gov.lv/lv/par-ipasi-aizsargajamam-dabas-teritorijam>. Skatīts 18.08.2022.

Kā rāda prakse, Sabiedrības vadība un privātais partneris savus lēmumus ar Pašvaldību neapspriež. Pašvaldībai nav pieejama pilnīga informācija par Sabiedrības darbību un finanšu līdzekļiem. Sabiedrība nenodrošina finanšu līdzekļu izmantojuma caurskatāmību pašvaldībai.

Kā jau iepriekš minēts, pastāv risks, ka Sabiedrība var iznomāt pamatkapitālā iekļauto nekustamo īpašumu trešajām personām un kļūt par nomas ienākumu guvēju. Sabiedrības statūti šādu iespēju neizslēdz.

Šobrīd otrs Sabiedrības kapitāldaļu turētājs ir privātpersona, kura ar savām kapitāla daļām var rīkoties pēc saviem ieskatiem, t.sk. tās atsavināt, nesaskaņojot ar Pašvaldību. Tas var radīt situāciju, ka Pašvaldības kapitāla daļas nopērk persona ar apšaubāmu reputāciju un no tā cieš Pašvaldības tēls sabiedrības acīs.

Vēl viens risks Sabiedrības darbībai saistās ar to, ka katru gadu jūrā tiek ieskalota daļa piekrastes un zemes gabala platībai, uz kuras darbojas Sabiedrība, ir tendence samazināties. Sabiedrība saimniecisko darbību veic izmantojot tās pamatkapitālā ieguldītu zemes īpašumu un šī zemes gabala apsaimniekošana ir mērķis, kura dēļ bijusī Kolkas pagasta pašvaldība izveidoja Sabiedrību.

3.6. Iespējamais investīciju apjoms tuvākajos 5 gados

Lai saprastu vēlamo investīciju apjomu Sabiedrībā, tuvāko 5 gadu periodā un saprastu, vai ieguvumi no pakalpojumiem atsver investīcijas un vai alternatīvās izmaksas nav pārāk augstas, tika aicināts Sabiedrības valdes loceklis definēt vēlāmās investīcijas tuvākajos 5 gados (7.tabula).

7. tabula. Sabiedrības vēlāmās investīcijas.

Investīcijas nosaukums	Īstenošanas teritorija	Īstenošanas gads	Indikatīvā summa (EUR)	Darbības joma	Mērķis	Finanšu avots
Infrastruktūras uzturēšana	Kolkasrags darbības teritorija	2023.-2028.	30 000	Tūrisms	Pakalpojumu kvalitāte	Sabiedrības budžeta līdzekļi
Investīciju apjoms tuvākajos 5 gados - 30 000 EUR						

Investīciju līdzekļi, kuri tiek ieguldīti pakalpojumu kvalitātes nodrošināšanai, šajā gadījumā infrastruktūras uzturēšanai tiek uzskatīti par lietderīgiem, jo jāņem vērā Sabiedrības darbības joma, kas ir tūrisms, līdz ar to, sakārtota infrastruktūra spēs pievilināt tūristus. Papildus ņemot vērā faktu, ka Sabiedrība pēdējo 3 gadu pārskata periodā, ik gadu ir strādājusi ar peļņu, šāda investīcija sevi atsver un ir nepieciešama kvalitatīvu Sabiedrības pakalpojumu nodrošināšanai.

4. PAŠVALDĪBAS LĪDZDALĪBAS IZVĒRTĒJUMS

Saskaņā ar likuma “Par pašvaldībām” 14. pantu pašvaldībām ir tiesības veidot pašvaldības iestādes, dibināt biedrības vai nodibinājumus, kapitālsabiedrības, kā arī ieguldīt savus līdzekļus kapitālsabiedrībās vienlaikus nodrošinot pašvaldības kustamās un nekustamās mantas izmantošanu.

Savukārt, likuma “Par pašvaldībām” 15. panta pirmās daļas 2., 5., un 10. punkts nosaka pašvaldībām autonomās funkcijas:

- gādāt par savas administratīvās teritorijas labiekārtošanu un sanitāro tīrību;
- rūpēties par kultūru un sekmēt tradicionālo kultūras vērtību saglabāšanu un tautas jaunrades attīstību;
- sekmēt saimniecisko darbību attiecīgajā administratīvajā teritorijā, rūpēties par bezdarba samazināšanu.

Saskaņā ar VPIL 88. pantu, publiska persona (šajā gadījumā pašvaldība) var dibināt kapitālsabiedrību vai iegūt līdzdalību esošā kapitālsabiedrībā, ja īstenojās viens no šādiem nosacījumiem:

- 1) tiek novērsta tirgus nepilnība — situācija, kad tirgus nav spējīgs nodrošināt sabiedrības interešu īstenošanu attiecīgajā jomā;
- 2) publiskas personas kapitālsabiedrības vai publisku personu kontrolētas kapitālsabiedrības darbības rezultātā tiek radītas preces vai pakalpojumi, kas ir stratēģiski svarīgi valsts vai pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai vai valsts drošībai;
- 3) tiek pārvaldīti tādi īpašumi, kas ir stratēģiski svarīgi valsts vai pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai vai valsts drošībai.

Tātad, lai lemtu par pašvaldības līdzdalību kapitālsabiedrībā, ir jāizvērtē vai Sabiedrības darbība atbilst Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88. panta prasībām: t.i. vai tās darbība novērš tirgus nepilnības, vai tās darbības rezultātā tiek sniegti pakalpojumi, kuri ir stratēģiski svarīgi pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai un vai tiek pārvaldīti tādi īpašumi, kas ir stratēģiski svarīgi administratīvās teritorijas attīstībai.

Tirgus nepilnība ir situācija, kad tirgus nav spējīgs nodrošināt sabiedrības interešu īstenošanu attiecīgajā jomā, proti, tirgus nespēj nodrošināt ierobežoto resursu efektīvu izvietojumu, kā rezultātā sistemātiski rodas preces vai pakalpojuma nepietiekamība.⁸

Savukārt, par stratēģiski nozīmīgiem īpašumiem valsts un pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai atzīstami tādi īpašumi, kuri uzskatāmi par valsts ierobežoto resursu, piemēram, infrastruktūras objekti, inženiertehniskās būves, telekomunikācijas.⁹

⁸ Konkurences padome. Priekšnoteikumi publiskas personas līdzdalībai kapitālsabiedrībā un tās izvērtēšana. 7.lpp. Iegūts:

https://www.kp.gov.lv/sites/kp/files/kp_old/local/documents/Informativais%20materiāls_Priekšnoteikumi%20PP%20līdzdalībai%20kapitālsabiedrībā%20un%20tās%20izvērtēšana.pdf Skatīts: 30.06.2022.

⁹ Turpat. 11.lpp.

Arī unikālas dabas teritorijas, tādas kā Kolkasrags ir stratēģiski nozīmīgs objekts Talsu novada pašvaldībai.

Saskaņā ar Konkurences padomes izstrādāto informatīvo materiālu, izvērtējumam, neatkarīgi no tā, vai tas ir sākotnējais izvērtējums vai līdzdalības pārvērtēšana³, ir jābūt par katru no PPK darbības veidiem, neaprobežojoties tikai ar tās pamatdarbību.

Sabiedrības darbības izvērtējums Tūrisma un atpūtas infrastruktūras uzturēšanai un attīstīšanai Kolkasragā

Sabiedrība tika izveidota ar mērķi veicinātu tūrisma un rekreatīvās saimniecības attīstību Kolkas pagastā un tās pamatkapitālā tika ieguldīts unikāls dabas un kultūrvēsturisks objekts – Kolkasrags, konkrēti nekustamais īpašums, kas atrodas Talsu novada Kolkas pagastā un ir reģistrēts zemesgrāmatā Kolkas pagasta nodalījumā ar nr. 1000000029792, kadastra nr. 88620370264.

Privātais partneris Sabiedrībā tika piesaistīts, jo pašvaldībai nebija līdzekļu šīs teritorijas uzturēšanai un attīstīšanai, bet objekta unikalitāte un tūristu interese par šo vietu, noteica nepieciešamību veikt darbības tās uzturēšanai un attīstīšanai.

Sabiedrības dibināšanas laikā, pašvaldība kopā ar piesaistīto privātā sektora partneri aizpildīja tirgus nepilnību, izveidojot tūrisma centru un tam atbilstošu infrastruktūru Kolkasragā. Šajā gadījumā Pašvaldības līdzdalība sabiedrībā ir pamatota saskaņā ar Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88. panta 1. punktu.

Šobrīd pašvaldībai pieder 49% kapitāla daļu privātā kapitālsabiedrībā. Sniedzot Tūrisma un atpūtas infrastruktūras uzturēšanas un attīstības pakalpojumu Kolkasragā, Sabiedrība nodrošina stratēģiskas nozīmes infrastruktūras objekta - unikālas dabas un kultūrvēsturiskas vides objekta Kolkasrags uzturēšanu un apsaimniekošanu. Šis darbības veids atbilst Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88.panta pirmās daļas 3.punkta nosacījumiem.

Ievērojot iepriekš minēto, pašvaldības līdzdalība Sabiedrībā atbilst izvirzītajiem mērķiem un Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88. panta 1. daļas 3. punkta prasībām.

Saskaņā ar Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 4. pantu, publiska persona drīkst iegūt un saglabāt līdzdalību kapitālsabiedrībā atbilstoši Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88. panta 1. daļai. Talsu novada pašvaldības līdzdalība Sabiedrībā atbilst Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88. panta pirmās daļas 3.punkta nosacījumiem. Līdz ar to ir jāatzīst, ka pašvaldības līdzdalība kapitālsabiedrībā ir atbalstāma un saglabājama.